

בש"פ 4011/15 - ג'סאן ערטול נ' מדינת ישראל

פלילי - מעצרים

פלילי - חוק העונשין - עבירות מרמה

var MareMakom = "בשפ 4011/15 - ג'סאן ערטול נ' מדינת ישראל, תק-על 2015(2), 11643 (14/06/2015)";
{p.IDHidden{display:none

בבית המשפט העליון

בש"פ 4011/15

כבוד השופט ע' פוגלמן
ג'סאן ערטול

לפני:
העורר:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת
(כב' סגן הנשיא ת' כתילי) במ"ת
39899-05-15 מיום 1.6.2015

כ"ז בסיון התשע"ה (14.6.2015)

תאריך הישיבה:

עו"ד ראפי מסאלחה

בשם העורר:

עו"ד נעימה חנאווי

בשם המשיבה:

החלטה

עמוד 1

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' סגן הנשיא ת' כתילי) שעניינה בקשת המשיבה לעצור את העורר עד לתום ההליכים נגדו.

1. נגד העורר הוגש כתב אישום המייחס לו מעורבות בפרשת מרמה במקרקעין. לפי כתב האישום, העורר, שהוא עורך דין במקצועו, קשר עם אחרים להשתלט על חלקות מקרקעין שונות באמצעות זיוף מסמכים שונים והעברת הבעלות עליהן לידיהם, תוך ניסול בעליהן החוקיים. העורר נעצר בסוף חודש אפריל 2015, וביום 14.5.2015 שוחרר בהסכמה למעצר בית בתנאים שכללו הפקדת סך של 10,000 ש"ח; צו עיכוב יציאה מהארץ; ערבויות צד ג'; איסור לעסוק בעריכת דין ואי-יצירת קשר עם המעורבים בפרשה (מ"י 45668-04-15) (להלן: ההחלטה מיום 14.5.2015).

2. ביום 20.5.2015, לאחר הגשת כתב האישום, התבקש מעצרו של העורר ושל הנאשמים האחרים עד לתום ההליכים המתנהלים נגדם. בבקשה נטען כי ישנן ראיות לכאורה להוכחת אשמת הנאשמים, הכוללות, בין היתר, הודעות של המתלוננים ובדיקות שנערכו במסמכים הנוגעים לעניין. אשר לעילות המעצר נטען כי מן הנאשמים נשקפת מסוכנות לביטחון הציבור בשל כך שהם פעלו משך כמה שנים כקבוצה מסודרת במטרה להשתלט על קרקעות באזור הצפון ואף הטילו אימה על בעליהם של קרקעות אשר גילו את המעשים ודרשו את הקרקעות בחזרה. עוד נטען כי ישנו חשש לשיבוש והדחת עדים בשל כך שהנאשמים השמיעו איומים כלפי המתלוננים ואף סחטו מהם כסף. בסייפת הבקשה התבקש מעצרו של חלק מהנאשמים (נאשמים 1-4), שמעצרו לצורכי חקירה עתיד היה להסתיים ביום 20.5.2015, עד לתום ההליכים נגדם; וכן התבקש בית המשפט "להאריך את תנאי השחרור" של העורר (בכתב האישום "נאשם 5") ושל נאשם נוסף (נאשם 6) "עד תום ההליכים המשפטיים נגדם". יצוין כי נאשם 6 שוחרר טרם הגשת כתב האישום בתנאים מגבילים.

3. בדיון שנערך ביום 28.5.2015 בבית המשפט המחוזי בנצרת (כב' סגן הנשיא ת' כתילי) לא טען העורר לקיומה של תשתית ראייתית, אלא ביקש למקד טיעונו בניסוחה של הבקשה למעצרו עד לתום ההליכים נגדו. נטען כי התנאים שנקבעו במסגרת מעצר הימים מפסיקים להתקיים עם הגשת כתב האישום ולא ניתן להאריכם אלא על דרך הגשת בקשה חדשה ומנומקת. לשיטת העורר, הבקשה שהוגשה אינה עומדת בתנאי זה, ויש לבטלה נוכח פגם מהותי בניסוחה. לגופו של עניין נטען כי אין מקום להגביל את תנועת העורר שכן בכתב האישום לא נטען כי הוא שיבש מהלכי חקירה או הדיח עדים בעצמו, אלא רק היה נוכח במקום שבו איימו על עד. עוד גרס העורר כי משום שביום 27.5.2015 הסכימה המשיבה לבטל את מעצר הבית שהוטל על נאשם 6, לא היה מקום להבחין בינו לבין נאשם זה. לבסוף מסר העורר כי אף שאין הוא מסכים למעצר הבית, אין הוא מתנגד להותרתם של יתר התנאים המגבילים על כנם.

4. בהחלטה מיום 1.6.2015 הורה בית המשפט על המשך שהייתו של העורר במעצר בית על פי

התנאים הקיימים. אשר לטענה בדבר פגם בניסוח הבקשה צוין כי המשיבה לא נדרשה להגיש בקשה כלשהי בעניינו של העורר, שכן כל מבוקשה הוא להותיר על כנם את תנאי השחרור שנקבעו בהחלטה קודמת, טרם הגשת כתב האישום. יחד עם זאת, משום שהעורר מתנגד להמשך שהייתו במעצר בית, התייחס בית המשפט להליך "כאילו הוגשה מטעמו בקשה לעיון חוזר בתנאי השחרור", כלשונו. בית המשפט עמד על כך שהצדדים אינם חלוקים באשר לקיומה של תשתית ראייתית לכאורית. לעניין עילות המעצר עמד בית המשפט על כך שיש יסוד סביר לחשש ששחרור העורר יביא לשיבוש הליכי משפט, להשפעה על עדים או לפגיעה ראיות; ו"באופן פחות מובהק" ניתן לחשוש כי העורר יתן ידו לסיכון ביטחונם של אחרים. אשר לטענת ההפליה בין עניינו של העורר לבין עניינו של נאשם 6, שאינו נתון במעצר בית, צוין כי לנאשם 6 לא יוחסו מעשים של הדחת עדים ואיומים, אלא הוא הואשם במעורבות כללית בשני מקרים של זיוף ומרמה שבהם פעל כ"איש קש" – ועל כן אין מקום להשוות בין השניים. סופו של דבר הוא כי בית המשפט המחוזי הורה על שחרור העורר למעצר בית מלא בתנאי ההחלטה מיום 14.5.2015.

5. מכאן הערר שלפניי. לטענת העורר, בית המשפט המחוזי חרג מסמכותו לפי חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) עת הורה "להאריך" את תוקפם של תנאי המעצר שנקבעו בשלב המעצר לצורכי חקירה אל השלב שלאחר הגשת כתב אישום; וכי הבקשה שהגישה המשיבה למעצר עד תום ההליכים חסרה התייחסות קונקרטית לעניינו של העורר ולכן היא פגומה. עוד נטען כי אין זה נהיר מדוע לגבי נאשם 6 הסכימה המשיבה שלא להותירו במעצר בית, וזאת לעומת העורר שבעניינו התבקש מעצר בית כאמור. בא כוח העורר מוסיף כי אין הצדקה להגביל את העורר במעצר בית בשים לב לכך שמדובר בעורך דין נעדר עבר פלילי, אשר מעצר הבית יפגע באורח קשה במשלח ידו. לפיכך מתבקש שחרורו של העורר ממעצר בית.

6. בדיון לפניי הדגישה המשיבה כי הבקשה שהגישה בהליך קמא הייתה במסגרת המתאימה לשלב בו נמצא ההליך, קרי: בקשה לעצור את העורר עד לתום ההליכים בעניינו. אשר לטענת ההפליה בין העורר לבין נאשם 6, טוענת המשיבה כי לעורר מיוחסות עבירות נוספות על אלו המיוחסות לנאשם 6, שמצדיקות את ההבחנה ביניהם.

7. לאחר עיון בערר ובצירופותיו ולאחר שהאזנתי לצדדים בדיון שהתקיים לפניי באתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות. אקדים ואומר כי לא מצאתי להעמיק חקר בטענות שבערר לעניין המשך תחולתם של תנאי מעצר הימים בשלב של מעצר עד תום ההליכים. בבקשה מיום 20.5.2015 ביקשה המשיבה את מעצרו של העורר (וכמוהו נאשמים אחרים) עד לתום ההליכים המשפטיים נגדם, וזאת – במפורש – מכוח סעיף 21(א) לחוק המעצרים. בבקשה זו פירטה המשיבה את עיקרי כתב האישום; את הראיות הלכאוריות להוכחת אשמת המשיבים; ואת עילות המעצר הנטענות נגדם. גם אם הפירוט בהתייחס לעורר שלפנינו היה מוגבל, ישנה בבקשה התייחסות קונקרטית למבוקש בעניינו, באופן שאפשר לו ולבא כוחו לכלכל צעדיהם לקראת הדיון במעמד הצדדים. כידוע, גם לאחר שבית המשפט מוצא כי התקיימו התנאים הדרושים להורות על מעצר לאחר הגשת כתב אישום לפי סעיף 21 לחוק המעצרים,

שומה עליו להוסיף ולבחון אם ניתן להשיג את מטרת המעצר בדרך של שחרור בערובה ותנאי שחרור שפגיעתם בחירותו של הנאשם פחותה (סעיף 21(ב)(1) לחוק זה). ברוח זו יש לקרוא את בקשת המשיבה "להאריך את תנאי השחרור של משיבים 5-6" ואת הימנעותה מלבקש מעצר עד תום ההליכים בעניינם. משזו הבקשה שעמדה לפני בית המשפט המחוזי, הרי כפי שהערתי בתחילת הדיון בערר לא ראיתי להידרש לקביעה בדבר העדר צורך להגיש בקשה חדשה, מקום בו מבוקש להאריך תנאי שחרור שנקבעו בהחלטה קודמת.

8. מכאן לגופה של ההחלטה, שבגדרה בחן בית המשפט המחוזי - באופן מהותי - את הבקשה למעצר עד תום ההליכים. בבית המשפט המחוזי ושוב בבית משפט זה לא חלק העורר על קיומן של ראיות לכאורה להוכחת המיוחס לו ואף לא על העילה למעצרו. השאלה לפתחנו ממוקדת אפוא בתנאי שחרורו של העורר לחלופת מעצר כאמור בסעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים. בעניין זה טוען העורר, כאמור, כי החזקתו במעצר בית תסב לו נזק ניכר. דומה שאין חולק על כך שגם מעצר בית מלא מגביל - הגבלה משמעותית - את חירותו של נאשם ופוגע ביכולתו לפרנס את עצמו ואת משפחתו התלויה בו (בש"פ 3774/15 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (8.6.2015); בש"פ 4275/14 טוויל נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (23.6.2014)). משכך, אם ניתן להשיג את תכלית חלופת המעצר בדרך אחרת, שאינה מעצר בית - היינו: כאשר ניתן להבטיח כי אין ביציאתו של הנאשם לעבוד משום סכנה לציבור או אפשרות לפגיעה בתקינות ההליך המשפטי נגדו - במקרים מתאימים ראוי לאפשר זאת (בש"פ 4266/14 אל סאנע נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (30.6.2014); בש"פ 2857/06 ממון נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (11.4.2006)). ברם, בענייננו לא מצאתי כי נפלה שגגה מאת בית המשפט המחוזי אשר ערך את האיזון בין עצמת הפגיעה בזכות לחירות והפגיעות הנלוות לה לבין תכלית המעצר והגיע למסקנה שלפיה לעת הזו יש להותיר את העורר במעצר בית. כפי שציין בית המשפט המחוזי בהחלטתו, העורר ביצע לכאורה את המיוחס לו בכובעו כעורך דין, תוך הפרת אמון הציבור; ואף נודעה לו, לפי כתב האישום, מעורבות מסוימת במסכת האיומים. המסוכנות הנשקפת ממנו והחשש הקיים מפני שיבוש הליכי משפט מצדו מצדיק אפוא, בנקודת הזמן הנוכחית, את הפגיעה הנובעת ממעצר הבית. לאחר עיון בכתב האישום שהוגש בפרשה, אף לא מצאתי ממש בטענת ההפליה בין העורר לבין נאשם 6, וזאת על רקע מעורבותו השונה בפרשה, שעליה עמד בית המשפט המחוזי (ראו והשוו: בש"פ 3779/15 וולניק נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (4.6.2015)). מטעמים אלה - דין הערר להידחות.

הערר נדחה אפוא.

ניתנה היום, כ"ז בסיון התשע"ה (14.6.2015).

ש ו פ ט

